Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hэз гарана | № 221 (15844) | 1981 оной сентябриин 24, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

НАМАРАЙ ТАРГАН ҮБЭЛДӨӨ ШЭМЭТЭЙ

Түрэл Коммунис партиингаа XXVI съездын шийдхэ[illegible] бүдүмэ бэелүүлэн, республикымнай колхоз, совхозууд [illegible] бусад ажахынууд арбан нэгэдэхи тэбан жэлэй тү[illegible] шата — 1981 ондо бүхыдэнь 66 мянган тонно [illegible] үйлэдбэрилхэ, тэрэнэй 65 мянган тонныень гүрэн[illegible] худалдаха гэhэн социалис уялга абанхай.

Хэмжээнэ мэдэhээр манай эндэхи эрхэ байдалда бү[illegible] адууhа малые зун-намарай бэлшээрнин үедэ зүбөөр [illegible] шадаhанай ашаар лэ бүхыдөө үйлэдбэрилэгдэдэг [illegible]най ехэнхи хубинь абтадаг ааб даа.

Удахагүй колхоз, совхозууд холо, ойрын бэлшээридэ [illegible]ын бүхы үхэр, хонид, адуу моридоо шэгнэжэ, эгээл [illegible]ан, шэгнүүр ехэтэйнүүдыень мяханай комбинадта [illegible]улжа захалхань. Хэрбээ жэлэй үнгэрhэн найма hара [illegible] соо хамтадаа 25 мянган тонно мяханай гүрэндэ [illegible]дагдаhан hаань, жэлэй дүрбэдэхи кварталда аяар [illegible] мянган тонно мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулаг[illegible] ёнотой бшуу.

Тиимэhээ зунай элдин hайхан сагта, шэмэтэй хүхэ но[illegible]ондо бэлшээжэ, хүсэ шадал абхуулhан, мяхажуулhан ма[illegible] мүнөө намартаа үшөөл hайнаар таргалуулха, шэг[illegible]ыень ехэор нэмээхэ гээшэ шийдхэхы удха шанартай [illegible].

Түрүү малшадай дүй дүршэл дээрэhээ харахада, тэ[illegible]р зундаа малаа hайнаар адуулжа, шэгнүүрыень нэ[illegible]эд, намарай hэрюундэл хүсэ шадалыень үшөө hай[illegible]уулдаг, таргыень гүйсэд хүсөөдэг байна. Баргажанай [illegible]ной Шитханай совхозой малшан С. А. Шелковников [illegible]ундаа хоёр нүхэдтэй хамта 268 хашарагуудые бүхэли[illegible] hайнаар адуулжа, тэдэнэйнгээ тус бүрнин шэг[illegible]ые сүүдхэдэ дунда зэргээр 950—1150 грамм хүрэ[illegible] нэмээгээ юм. Мүнөө намартаа үхэрнүүдээ үшөө hай[illegible] таргалуулжа, тус бүриень 390—400 килограмм [illegible]ртэй болгожо тушааха зорилгогой ажаллана. Яруу[illegible] районой «Юбилейный» совхозой малшад Н. Будкин, [illegible] Курбетьев, Иисэнгын совхозой үхэршэд Д. Ринчинов, [illegible] Жамбалдоржиева гэгшэд мүнөө намарай үедэ үхэр бү[illegible]өө шэгнүүрые сүүдхэдэ 1142—1327 грамм хүрэ[illegible] нэмээжэ байнхай.

Республикын түрүү хонишодой жэшээ дээрэhээ хара[illegible]ые тэдэнэр баhал намарай үдэр, хоног бүхэнине [illegible]эр хэрэглэн, энэ үедэ хонидоо бэлшээрн дээрэ шаг[illegible] hаа удаан адуулжа, гүйсэд садхааха, таряалан, саб[illegible] дээрэ байhан юумые хагдарха, саhанда дарагда[illegible]ань урид hайса эдюулжэ абаха гэжэ оролдодог. Hүг[illegible] намартаа, үбэлэй эхээр hайса таргалуулан, хүсэ [illegible] абхуулжа шадаhанай ашаар тэдэнэр үбэлжэлгые [illegible]аргүй үнгэргэнэ, хурьга олсор абана, нооhо ехээр [illegible]лна ха юм.

Захамнинай, Түнхэнэй районуудай малшад хэдэн ар[illegible] мянган үхэр, адуу моридые холын бэлшээридэ абаа[illegible] бүхэлн зундаа hайнаар адуулаад, мүнөө тэдэнээ гол[illegible] оруулhан бэеэрээ сабшалан, таряалангай hуурида [illegible]энэ, мяха, таргыень хүсөөнэ. Зарим малаа намар[illegible] үбэлэй эхээр шахаад, гүрэндэ тушааха байна. Түн[illegible] районой Ленинэй нэрэмжэтэ, «Сибиряк», Мухар-[illegible]эй районой «Искра», Зэдын районой Леннинэй нэ[illegible]этэ колхозууд намартаа үхэрнүүдые hайнаар бэл[illegible] таргалуулхаhаа гадна тэдэндэ тусхай рационоор [illegible] тэжээл эдюулжэ шахаад, тарган, шэгнүүр ехэтэй [illegible]жо, мяханда тушаадаг. Тэрэнэйнь ашаар гүрэндэ [illegible] шанартай, ехэ мяхан худалдагдана, ажахынуудта [illegible]эдтэньшые ашаг олзо ехэтэй байна.

Тиигэжэ түрүү малшад, ажахынууд малаа бэлшээн, [illegible] таргалуулха аятай зохид энэ сагые зүбөөр хэрэг[illegible] гээшэ. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ схэ хүйтэншье бэшэ, [illegible]ун, hоно батаганаагүй, таряалан, сабшалан дээрэ [illegible] ногоон, хагдаржа эхилhэн элдэб ургамал, таряанай, [illegible]ийнхи hуури гэхэ мэтэ хаа хаанагүй элбэг ааб даа. [illegible]вуд, хонидые үглөөгүүр эртэ гаргаад, үдэшэ орой [illegible]тор зүбөөр бэлшээгээд, хаhа сагтань уhалаад, нэмэлтэ [illegible]ральна тэжээл, дабhан гэхэ мэтээр таhалдуулаагүй [illegible], мал таргалангай яахаб.

[illegible] хожомшог, октябрь hараhаа эхилжэ, ургамал но[illegible]ой хагдарха, муудаха үедэ адууhа малые бэлшээри руу [illegible] туужархёод hуухагуй, аргатай соонь тэдэндэ үбhэ [illegible] тусхай рационоор эдюулхэ хэрэгтэй. Илангаяа [illegible]дэ тушаагдаха мал заатагүй урид hайса шахагдажа, [illegible]дулуулагдажа, шэгнүүр ехэтэй болгогдоод, мяханай [illegible]инадта ябуулагдаха ёнотой.

Эдэ бүгэдые hайн мэдэжэ, ойлгожо байбашье зарим [illegible]ынууд намартаа үхэр, хонид, адуу моридые зүбөөр [illegible]ужа таргалуулха, шахаха хэрэгтэ анхарал табидаг[illegible], лажашье hаань, тушааха гэжэ оролдодог. Мухар-Шэбэ[illegible] районой «Одон» совхоз нёдондо намар тус тустаа [illegible]доол 202 килограмм шэгнүүртэй 500 гаран туранхай [illegible] мяханда тушаагаа. Гүрэндэ тушаагдаhан 7000 гаран [illegible]дынь ехэнхидээ туранхай, тус тустаа минл 22 кило[illegible] татаhан байна. Сэлэнгын райсной Тельманэй, Ки[illegible]й нэрэмжэтэ совхозуудай гүрэндэ худалдагдаха үхэр[illegible], хонидоо урид бэлшээн, шахан таргалуулаагүй дээ[illegible]энь мяханай комбинадта тушаагдаhан малайнь [illegible] – 90 процент туранхай, шэгнүүр багатай байшоо [illegible] баримтанууд Хурамхаанай, Баунтын, Ахын райо[illegible]та үзэгдэнэ.

Тиигэжэ зун-намарай бэлшээриин хаhые хүсэд зүбөөр [illegible]лжэ шадагүй дээрэhээ олохон ажахынууд ехэ гар[illegible] хонидолдо ороно. Гүрэндэ туранхай, жэжэ мал тушаа[illegible], түсэб даабаряа дүүргээгүй hалажа, эсэстээ гарзатаха[illegible]гадна, ёноор таргалаагүй, хүсэ шадал абаагүй үхэрнүүд, [illegible]ынь үбэлдөө олоороо гарзална, түл түрэсэшье үсөөн [illegible], продукци бага үйлэдбэрилэгдэнэ ха юм.

Малай намарай бэлшээридэ үдэр бүриин анхарал хан[illegible]ха гэшэ мүнөөдэрэй шухалын шухала зорилгонуу[illegible] нэгэн болоно. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, [illegible]жэлтэд, ажахынуудай партийна, профсоюзан, комсо[illegible]ой организацинууд энэ харюусалгатай хэрэгые үдэр [illegible] нарин хиналта, анхаралда байлгаха зэргэтэй. Бэл[illegible]ри муутай болоhон зуhалангуудhаа малшадые намар[illegible], hайн бэлшээритэй газарта ,дары з ө ө л г э х э [illegible] зайлашагүй шухала. Малшадые дулаан гэр бай[illegible]р хангаха, малаа бэлшээхэ газарыень зүбөөр хубаа[illegible] тодорхойлжо үгэхэ, түрүүшын ольбон хүйтэндэ жэ[illegible] малда, шахамалнуудта, үнеэдтэ эдюулхэ үбhэ тэжээ[illegible]ень зөөхэ, бэлдэхэ, буйлуулха, шанаржуулха хүдэл[illegible]ые эртээнhээ эмхидхэхэ саг ерээ. Мүнөө малшадай [illegible] социалис мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ, [illegible]үрэ дүн туйлагшадые hайнаар урмашуулха, нэрэ [illegible]ень олондо ходо мэдээсэжэ байха, дүй дүршэлыень [illegible]өөр дэлгэрүүлхэ ёнотой.

Намарай намжаа сагта үдэр, хоног бүхэнине хэр зү[illegible] хэрэглэн адууhа малые али зэргэ hайнаар тарга[illegible]лжа, хүсэ шадал гүйсэд абхуулжа шадаhанhаа ажа[illegible]удта мяха, hү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэ[illegible] дүүргэхэ, үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэлтэй орохо хэрэг[illegible]өд дулдыдаха байна. Энээнине мартажа болохогүй.

УЯЛГА ДҮҮРГЭГДЭЭ

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

ГҮРҮҮШЫН ҮДЭРhӨӨ

Хорин районой Хүрбын совхозой механизаторнууд ургаса хуряалгада hайн бэлэдхэлтэйгээр, саг болзортоо ороод, түрүүшын үдэрhөө үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ байна. Таряа хуряалга дээрэ совхозой бүхы комбайнууд хүдэлнэ. Х. Б. Бадмацыреновэй, Ж. Л. Лхасарановай хүтэлбэрилдэг бригадануудай комбайннууд илангаяа эршэтэй ажалаараа түрүүшын үдэрhөө шалгарна.

Ц-Х. Гомбодоржиева.

Совхозоймнай Могой-Горхоной hу hаалиин фермэ тиимэшье ехэ бэшэ юм. Бүхыдөө 230 үнеэн hаагдана. Фермын онhожоруулагдаагүй дээрэhээ эндэхи hаалишад бүхы ажалаа гараараа хэдэг юм. Тиигэбшье түс коллективэй. хид районой hу hаалиин бүхы фермэнүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүү hүүрнуудай нэгые ээлжэ ябана.

Эндэхи фермын коллектив үнеэн бүриhөө жэлэй туршада 2000 килограмм hу hааха гэhэн социалис уялга мүнөө жэлэй эхин багаар абаhан юм. Харин мүнөө 8 hарын үнгэрөөд байхада, тэдэнэр үнеэн бүриhөө 2002 килограмм hу hаажа, хэлэhэн үгэдөө дурбэн hараар урид хүрэбэ. Мүн түс коллектив гүрэндэ hу худалдаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнхэй.

Үнеэн бүриhөө 2393 килограмм hу hааhан С. Шармашкеева фермын hаалишадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Фермын бүхы 15 hаалишадай 9-ниинь социалис уялгаяа дүүргэхэй. Тэдэнэй тоодо Е. Дондокова, Т. Комиссарова, Д. Гунгаева, Г. Дашиева, Л. Голышева, С. Базарова, С.-Д. Паданова болон Е. Убушеева гэгшэд ороно.

Мүнөө түс фермынхидтэ үшөө нэгэ харюусалгатай хаhа-эхилбэ. Тэндэхи hаалишад фермые даагша В. Доржиевай хүтэлбэри доро малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ-эхилбэ. Тэдэнэр хашаа хорёонуудаа заhабарилжа байнхай. Фермынхидhээ гадна барилгашадай багахан бригада түгалай байра заhабарилна. Удаань үнеэдэй байра заhабарилха.

А. КОМИССАРОВ,
Түнхэнэй совхозой ахамад зоотехник.

Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо таряа хуряалга түлэг дундаа. Социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалта түгэс ажаллажа ябагшадай дундаhаа дүй дүршэлтэй комбайнер Алексей Пантелеймонович Аносов онсо шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Аносов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОММУНИСТНУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Муйска леспромхозой ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинhээ хойшо амжалта түгэс хүдэлжэ, муу бэшэ үрэ дүн түйлана.

Коммунист Ю. С. Таныгинай хүтэлбэрилдэг модо бэлэдхэлшэдэй томодхогдомол бригада найман hарынгаа түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, леспромхоз дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараз. Бригадна подряд нэбтэрүүлhэнэйнгээ ашаар энэ бригадын гэшүүд найман hарын туршада 30 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ аад, тэрэнээ 33,2 мянган кубометртэ хүргэжэ шадаба.

Тиихэдэ КПСС-эй райкомой гэшүүн А. Л. Арсентьевэй даадаг бага комплексно бригадын коллектив найман hара соо 13,5 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ социалис уялгатай аад, нэгэ нарядаар хүдэлхэ зуураа, 16,8 мянган кубометр эрхим шанартай модо бэлэдхэ.

Иигэжэ Муйска леспромхозой коммунистнуудай хүтэлбэрилдэг бригаданууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын үдэрhөө эршэтэй, дэлисэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Манай корр.

Баунтын район.

ҮНДЭР ШАГНАЛ УРМАТАЙ

hаяхана Михайловкын совхоздо партийно-эдэбхитэдэй суглаан боложо үнгэрбэ. Партийн обкомой хүдөө ажахын таhагые даагша Б. П. Николаев КПСС-эй ЦК гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота 3 мянган түхэриг шантайгаар тус ажахын гэшүүдтэ барюулаа.

—1980—1981 оной үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхын ба бэлэдхэхын түлөө союзна болон автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай, автономито округуудай, районуудай, колхозууд, совхозууд, ажахынууд хоорондын ба хүлөө ажахын бусад предприятинуудай бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр илажа гараhан Михайловкын совхозой ажалшад нимэ үндэр мөгтаал шагналда түрүүшынхиеэ хүртэбэ,—гэжэ нүхэр Николаев тэмдэглээ.

—Партин, правительствингаа үндэр хайрада харюу болгон, совхозоймнай ажалшад мүнөө үедэ оролдосотойгоор ажаллана,—гэжэ түс совхозой директор Владимир Цыденжанович Санжеев тэмдэглэбэ. —Гүрэндэ мяха худалдаха энэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ ойртообди. Зунай бэлшээридэ таргалуулагдаhан үхэрнүүд дунда зэргээр 345 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдана. Герефорд үүлтэрэй 7—8 hаратай буруупууд дунда зэргээр 250 килограммда хүргэгдөө. Нооhо худалдаха түсэбөө дүүргээбди.

Эндэхи эрхим хонишод Илларион Иванович Яньков хонин бүриhөө 4 килограмм, 380 грамм, Очир Цыденовна Найданова — 3 килограмм 980 грамм hайн шанартай нооhо хайшалаа, нёдондо жэлэйхиhээ олон хурьгадые тулжүүлээ. Совхозой hаалишадые эршэмтэйгээр ажаллана Галина Будаева, Доржо-Ханда Тогошеева, Ринчин-Ханда Ринчинова болон бусадай хүсэл оролдолгоор гүрэндэ hу худалдаха түсэбөө декабриин үбhэ, hолоомоёо гамтайгаар хорэглэхэ талаар эндэхи ажалшад эртээнhээ бэлдэжэ байнхай.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн түрүү хонишон Очир Цыденовна Найданова, ахамад зоотехник Василий Самбуевич Самбуев гэгшэд совхозойнгоо бүхы худэлмэришэдые улам ашаг үрэ ехэтэйгээр ажалдахые уряалаа.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. С. Бадмаев хүндэтэ шагналда хүртэhөөрнь совхозой ажалшадые амаршалаад, шэнэ амжалтануудые түйлажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые бүхыдэнь дүүргэхыень хүсөө.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.
Захааминай рэйон.

«ОРЕОЛ» ГЭЖЭ ХЭМЭЛ ОДОН НИИДХҮҮЛЭГДЭЭ

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ, тэрэниие амгалан зорилготойгоор хэрэглэхэ талаар СССР-эй ба Франциин хоорондохи харилсаанай программатай зохилдуулан, Газарые тойрон дабшадаг «Ореол-3» гэжэ хэмэл одон 1981 оной сентябриин 21-дэ Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдэбэ.

Газарай суранзата ба ионтой талмайда болодог физическэ үзэгдэлнүүдые, полярна туяаралгануудые шэнжэлхын тула «Аркад-3» гэдэг советфранцуз хамтын проектын үндэhөөр совет болон француз мэргэжэлтэдэй зохёожо бүтээhэн научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдон табигдаhан байна.

«Ореол-3» гэжэ хэмэл одон иимэ параметрнүүдтэйгээр замдаа гаргагдаа:

— Газарай нюрууhаа эгээл наада захань (перигей) — 380 километр;

— Газарай нюрууhаа эгээл саада захань (апогей) — 1920 километр;

— 108,2 минута соо тойрон дабшана;

— замайнь hөолжүү — 82,6 градус.

Хэмэл одоной аппаратура hайнаар хүдэлнэ.

Советскэ Союзай болон Франциин газар дээрэхи станцинууд хэмэл одонhоо мэдээсэлнүүдые барижа абана. Газар дээрэхи геофизическэ экспедицинүүд, Арктика болон Антарктикадахи стационарна шэнжэлгын комплекснууд хэмэл одоной замыень таарууллан табина, али бүхы хэмжэлгэнүүдые хэнэ.

СССР-эй Наукануудай академидэ, замбуулинай дайдые шэнжэлдэг Франциин национальна түбтэ ороhон мэдээсэлнүүдэй үндэhөөр совет болон француз эрдэмтэд научна аппаратурын хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэ.

БАМ—МАНАЙ ҮЕ САГАЙ АГУУ БАРИЛГА

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: заседаниин үедэ; СССР-эй Госпланай Алас-Дурнын подотделэй начальник Н. М. Сингур, БАМ-ай барилгын дирекциин начальнигай орлогшо А. К. Погребной, академик А. Г. Аганбегян, СССР-эй АН-ай Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ М. В. Мохосоев забhарлалгын үедэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БАМ-ай асуудалнуудаар Бүхэсоюзна научно-практическа гурбадахи конференци үсэгэлдэр хүдэлмэрэй үргэлжэлүүлэ.

Конференциин үглөөнэй пленарна заседани дээрэ ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин Президиумэй г[illegible], г[illegible]шын орлогшо Ю. А. Новоселов «БАМ шадарай газар дайдада хүдөө ажахын үйлэдбэри хүргжөөлгэ», СССР-эй АМН-эй академик К. Р. Седов «БАМ шадар хүнэй ажаллаха, ажаhууха тааруу зохид эрхэ байдал хангаха асуудалнууд» гэhэн элидхэлнүүдые хэбэ. БАМ-ай оршондохи Яхадай, Буряадай автономито республикануудай, Амарай, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай ба Хабаровска хизаарай хүргэлтын саашанхи хараа түсэбүүд тухай асуудалнуудаар КПСС-эй Яхадай обкомой секретарь **М. П. Губкин**, КПСС-эй обкомой секретарь **В. Г. Бирюков**, КПСС-эй Амарай обкомой секретарь **В. Я. Малафеев**, Эрхүүгэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо **Л. К. Змановский**, Шэтын облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. А. Буряк**, Хабаровскын крайпланай түрүүлэгшын орлогшо **Ю. А. Львов** гэгшэд элидхэл хэбэ.

Тиихэдэ РСФСР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо **Д. И. Дуднев**, РСФСР-эй Госстройн түрүүлэгшын орлогшо, БАМ-ай ахамад архитектор **Н. В. Суханов**, СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын научна түбэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент, Социалис Ажалай Герой **Е. А. Радкевич** гэгшэд элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн байна.

Удаань конференцидэ хабаадагшад секциинүүдтэ хубаржа, хүдэлмэрэй үргэлжэлүүлбэ.

«УРАЛМАШ» ГЭЖЭ ҮЙЛЭДБЭРИИН НЭГЭДЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ ПОЛЬШЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ ЭЛЬГЭЭhЭН

БЭШЭГ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Аха дүү Польшодо боложо байhан үйлэ хэрэгүүд тухай [illegible]тэнүүдэй, телевидени бо[illegible] радиогой мэдээсэл бүхэ[illegible]не уралмашайхид ехэл [illegible]ьхэлээ хүдэлэнгеэр, hанаа[illegible] зобонгёор уггана. Үй[illegible]дорынь доройтон унана, [illegible] журамынь муудана, [illegible]-политическэ ажабай[illegible] олохон участогуудта [illegible]нтрреволюци добтолон оро[illegible]. Советскэ Союзда зүрюу [illegible] ябуулганууд шэнэ хү[illegible]эр эбхэрнэ. Орон ай[illegible]ар ехэ гарза хохидолдо, [illegible]нальна hандарал хосо[illegible]до орожо байна.

«Солидарностиин» хүтэлбэ[illegible] зэрэхэг түримхэйшүүл [illegible]нгээ съезд гэдэгые со[illegible]ализмда зүрюу харша, Эхэ [illegible]ондо дурагүйдэлгын суг[illegible]лга болгоо. Поляк ара[illegible], хүдэлмэришэн ангинин, профсоюзуудай гэшүүдэй аша туhада съезд нэгэшье документ, нэгэшье шийдхэбэри абаагүй. Зүгөөр засаг гартаа абаха, социалис туйлалтануудые усадхаха, Совет гүрэндэ зүрюу харша харата муухай, тухиралга hүйдхэлтэ мэдүүлгэнүүд, эрилтэнүүд олоор табигдаhан байха.

Социализмые, арадай Польшые, Советскэ Союзые хардан гүрдэhэн «Зүүн Европын арадуудта хандаhан хандалга» гэдэгынь харюусалгагүй байлгын үрэ дүн, политическэ харата ябуулга болоно. Хархис хүсэнүүд болон баруунай түсхай албануудаар тухирагдаhан «Солидарностиин» удамаршад, ажал ябуулагшад поляк арадай хуби заяан тухай худалаар hанаата болжо байhанаа мэдүүлнэ, социализмда добтолно, манай хани барисаае, социалис орэнуудай нэгэдэлые таhалхые хүсэнэ.

«Солидарностиин» контрреволюционно үзэл сурталнууд, гутамшаг муухай хэрэгүүд социалис хани нэгэдэлдэ эсэргүүгээр үзэл сурталай hүйдхэлтэ ябуулга бэлүүлхын тула профсоюзые хэрэглэхэ гэhэн hэдэлгэ болоно. Эдэ бүгэдэ Польшын ажалша арадай үндэhэн аша туhада яашье таарахагүй. Эхэ орондоо халуун дуратай полягуудай hанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые яашье элирхэйлэн харуулжа шадахагүй байна. Советскэ Союзда зүрюу ябуулганууданнаа түлөө хэhээгдэдэгүй байhаниинь дура гутаана.

Нүхэдүүд! Ангиин талаар аха дүүнэрнай! Фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ адхарhан хамтымнай шуhаар батадхагдаhан совет болон поляк арадуудай хани барисаанда, социализмда халдан орохо эрхэ таанадта хэн үгөө юм гээд арад зониие хамгаалагшад гээшэбди гэжэ өөhэдыгөө тоолодог эдэ господанарhаа сэхэ шууд, хүдэлмэришэн ёноор асуугыт. Польшын гүрэнэй эрхэ сүлөогэй ба бэеэ дааhан байдалай түлөө 600 мянга гаран совет солдат ами наhаяа үгөө hэмнай. Ураалай hайн дуранай танкова корпусой, мүн бусад сэрэгэй соединенинуудэй бүридэлдэ орожо, шэн габьяатайгаар дайлалдаhан үсөөн бэшэ уралмашайхид эдэнэй дунда бии байгаа. Дайнай hүүлээрхи хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ Советскэ Союзай туhаламжаар арадай Польшын хото, тосхонууд үнэhэн тоброг байhанаа hэргээн бодхоогдоо hэн. Танай ороной хүндэ индустриие байгуулгада «Уралмашай» коллектив эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байгаа. ПНР-эй металлургическа предприятинуудта уралмашайхид 50 мянга гаран тонно түхеэрэлгэнүүдые бүтээжэ эльгээhэн юм.

«Уралмашай» туг дээрэхи юhэн орденой дунда Польшын Шэн габьяагай дэ орденой бии байhандань омогорходогбди. «Катовице» гэжэ металлургическа комбинадые барилгада туhа хүргэhэнэйнгөө түлөө манай нэгэдэл энэ орденоор шагнагдаа hэн.

«Солидарностиин» үүдхэhэн буhалгаануудhаа боложо манай бүтээhэн түхеэрэлгэнүүд hаатан зогсохо юм гэжэ Дунда Ураалай ажалшад Польшын захилhуудые дүүргэхын тула эршэмтэйгээр хүдэлхэдөө, ой ухаандаашье оруулаагүйл. Энэнь бидэнэртэ, хүдэлмэришэдтэ, таарахагүй байна!

Хүндэтэ нүхэдүүд! Мэхэтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байhан контрреволюци харата зорилгонуудтай байhанаа элирхэйлжэ, засаг гартаа абахын түлөө нюуса бэшээр тэмсэжэ оробо. Мэхэдэнь бү ороогты, бү айгты! Поляк арадай, социалис Польшын дайсадые харгы дээрэhээ хамажа хаягты!

Ангиин талаар манай аха дүүнэр — Польшын хүдэлмэришэд, Польшын Арадай Республикын ажалшад зорилг түгэлдэр байhанаа харуулжа, хүсэеэ нэгэдүүлэн, шинидхэхы хэмжээнүүдые абаад, контрреволюциин гутамшаг муухай ааша ябуулганууда шанга сохилто үгэхэ, социализмын туйлалтануудые сахин хамгаалха байhандань бидэ, уралмашайхид, бүхы совет хүнүүдтэл адли, этигэн найданабди.

«Уралмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй олон мянган хүнhөө бүридэдэг коллективтэ 1981 оной сентябриин 22-то болоhон митинг дээдэ энэ бэшэг абтаба.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэмжэхэн түлөө

УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ХҮСЭН

«Сельхозхимия» гэжэ шэнэ нэгэдэлэй Кабанскда байгуулагдаһаар жэл хахад шахуу боложо байна. Тэдэ һая болотор тэрэ Кабанскын «Сельхозтехника» нэгэдэлтэй суг байһанаа амяараа гаражаа өөрын үйлэдбэриин баазаа тухэржэ эхилбэ.

Бидэнэр тэрэ баазыень ябажа хараабди. 3 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ халагалха томо склад, 1200 тонно аммиачна уһа эюулхэ тумэр гурбан ехэ амһарта тодхогдонхой. Хажуудань хамһабариин байра бии. Тэрээн соо лаборатори, ажал дэлгэрэ ямдэхэ хубсаһа, угааха байра, душ гэхэ мэтэ байхаар хараалагданхай. Эдэ байрачуудые тэсшэ тумэр замай һалаа татагданхай. Минеральна үтэгжүүлгын склад руу вагонуудһаа ашаа буулгаха ба тэрэниие дахин автомашинануудта гү, али тракторай тэргэдэ тээхэ оньһон тухэрэлгэнүүд хүдэлэгдэнэ. Энэ ехэ барилга 1975 ондо захалагдаһан аад, мүнөө хүрэтэр хүсэд дүүргэгдээгүй байһаниинь гэмшэлтэй. Гансал минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй склад хэрэглэгдэнэ. Аммиачна уһа эюулжэ абаха тухэрэлгэнь бэлэн бэшэ. Энээн дээрэһээ боложо, районой ажахынуудта үтэһэн энэ үндэжэлтэ үтэгжүүлгэ хүсэлдөөр абтанагүй.

Эндэ хэн зэмэтэйб? Нэн түрүүн Кабанскын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй барилга-хабсаралгын управлени тэрэнэй түлөө харюусаха үшартай. Үйлэдбэриин энэ баазые «Сельхозхимия» нэгэдэлдэ тушаажа үгэхэдөө, бии байгаа дутагдалнуудые ямар болзорто усадхаха түхайгаа түс СМУ-гай хүтэлбэрилэгшэд шаха тангаригаа үгэһэн, актда гараа табижа баталһан юм. Теэд мүнөө тэрэнээ мартажархинхай. Шэнэ нэгэдэлэй эрилтэ табихадань «тушаажа абаһан лэ хойноо өөнэдөө хэгты» гэжэрхидэг болонхой. Барилгада хараалагдаһан 600 мянга гаран түхэриг гүрэнэй мүнгэ гаргашалжархёод, нимэ һэнгэргүйгөөр харюусажа байха гээшэ ямаршье хуули ёһодо таарахагүй ааб даа. Тиимэһээ энэ асуудалаар Кабанскыи арадай хиналтын комитет хэдэн удаа шалгалга хэжэ, шиидхэбэри абаһан байна. Теэд хубилалта болоогүй. КПСС-эй райкомой болон райсоведэй гүйсэдкомой зүгөөс хэмжээ абахаар болоо гэжэ һанагдана.

Хэды нимэ бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдоошье һаа, энэ «Сельхозхимия» нэгэдэлэй коллектив урдаа табигдаһан зорилгонуудаа үрагшатайгаар шиидхэжэ байна. Районой томо-томо ажахынуудые агрохимическэ талаар яһала һайнаар хангана. Торфоминеральна холисо бэлдэжэ, тарялан дээрэ гаргаха, шэнэ газар ашаглалгада оруулха, сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулха, химическэ аргаар ургасын дайсадтай тэмсэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэриингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Жэшээнь, түрүүшынгээ жэлдэ эдэнэр 490 гектар газар ашаглалгада оруулһан, 92 мянган тонно торф бэлэдхэжэ, 79,3 мянган тонниень тарялан дээрэ гаргаһан, 1643 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулһан, 620 мянга гаран түхэригэй бусад хүдэлмэри хэһэн байна. Тиигэжэ бүхы түрэлэй хүдэлмэрээр түсэбтэ даабаряа нилээд үлүүлэн байха юм. Энэ жэлэйшье 8 һарын туршада хэгдэхэ хүдэлмэри графиг һаа түрүүлэнхэй. Шэнэ газар ашаглалгада оруулха, торф болон наг шэбхэ зөөхэ жэлэй түсэб дүрбэн һараар үрид дүүргэгдэнхэй. Химическэ аргаар ургаса хамгаалха жэлэй даабари 700 гектараар үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Ямар аргаар эдэ бүхы амжалтануд түйлагданаб гэжэ харахала, дүй дуршэлтэйнь танилсахала республикыи бүхы районуудһаа «Сельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэнэр эндэ һаяхана суглараһан байна. Энэ зүблөөн-семинарые республикыи «Сельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. Д. Моглоев, түс нэгэдэлэй ахамад мэргэжэлтэд хүтэлбэрилөө.

Кабанскын энэ нэгэдэлэй ахамад инженер А. П. Кондратюков, ахамад агроном Н. М. Поломошнов гэгшэд айлшадтаа хэжэ байһан ажалаа харуулаа. Тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые яажа дабадаг тухайгаа, саашаныи зорилгонуудаа элшэлжэ үгөө. Илангаяа торф бэлэдхэдэг хүдэлмэриинь һонирхолтой байба.

Долгое Озеро гэдэг газарта энэ жэлдэ торф малтажа, гурбан ехэ обоохой хэнхэй. Обоохой бүхэниинь 300 метр утатай, 20 метр үргэнтэй, 6 метрһээ үлүү үндэртэй. Нимэ обоохойдо 10 мянгаад тонно торфоминеральна холисо орно.

— Урдань жэжэ обоохойнуудые хэдэг байһанаа болёод, мүнөө нимэ томонуулжэлэй ногоон болон бусад ургамалнууд таригдадаг байна. Энэ жэлдэ 120 гектар нимэ шэнэ газар бэлдэгдэжэ, Байгалай ОПХ-да үгтөө. Тэрэ-миачна уһа зөөдэг 5 автомобиль болон үтэгжүүлгэ тараха, хоро сасаха олон машинанууд даалгагданхай.

Энэ нэгэдэлэй коллектив хүдэлмэри хэһэн байна. Тиигэжэ бүхы түрэлэй хүдэлмэрээр түсэбтэ даабаряа нилээд үлүүлэн байха юм. Энэ жэлэйшье 8 һарын туршада хэгдэхэ хүдэлмэри графиг һаа түрүүлэнхэй. Шэнэ газар ашаглалгада оруулха, торф болон наг шэбхэ зөөхэ жэлэй түсэб дүрбэн һараар үрид дүүргэгдэнхэй. Химическэ аргаар ургаса хамгаалха жэлэй даабари 700 гектараар үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Ямар аргаар эдэ бүхы амжалтанууд түйлагданаб гэжэ харахала, дүй дуршэлтэйнь танилсахала республикыи бүхы районуудһаа «Сельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэнэр эндэ һаяхана суглараһан байна. Энэ зүблөөн-семинарые республикыи «Сельхозхимия» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. Д. Моглоев, түс нэгэдэлэй ахамад мэргэжэлтэд хүтэлбэрилөө.

Кабанскын энэ нэгэдэлэй ахамад инженер А. П. Кондратюков, ахамад агроном Н. М. Поломошнов гэгшэд айлшадтаа хэжэ байһан ажалаа харуулаа. Тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые яажа дабадаг тухайгаа, саашаныи зорилгонуудаа элшэлжэ үгөө. Илангаяа торф бэлэдхэдэг хүдэлмэриинь һонирхолтой байба.

Долгое Озеро гэдэг газарта энэ жэлдэ торф малтажа, гурбан ехэ обоохой хэнхэй. Обоохой бүхэниинь 300 метр утатай, 20 метр үргэнтэй, 6 метрһээ үлүү үндэртэй. Нимэ обоохойдо 10 мянгаад тонно торфоминеральна холисо бэлдэхэнгээ урда тэ торфыи дээрэ ургаһан ногоое шоройтойнь бульдозероор хамажа абана. Удаань дисктэй лущильник зургаа дахин ябуулжа, торфыень хатаана, минеральна хуурай үтэгжүүлгэ тараана. Хатаһан торфые бульдозертой трактораар этэрнэ, обоолно. Түүлээрнь дахин минеральна үтэгжүүлгэ торф дээгүүрээ тараагаад, дисктэй лущильниигаар элдүүрилнэ. Хатаһан торфыень этэржэ абаад, урдахи хүдэлмэри дахин дабтана. Нигэжэ торфые гурба дахин хуулажа абана. Хуулаха бүрээ обоологдоһон торфдоо нормын ёһоор аммиачна уһа сасана. Обоологдоһон торф 60—65 процентһээ ехэ шинэтэй байха ёһогүй.

—Манай нэгэдэлдэ торфтой 80 гектар газар даалгагдажа үтэнхэй, —гэжэ Н. М. Поломошнов мэдэлдэ. —Энэ газарта торфын хэбтэшэ 1,5 метрһээ бага бэшэ, зарим тээ 4—5 метр зузаантай юм. Торфые обортонь хүрэтэр малгадаггүйбди.

Зүб лэ даа. Торфыень хуулажа абаһан газар культиватораар элдүүрилэгдэжэ, олон дые хэнэбди, — гэжэ түс нэгэдэлэй ахамад агроном мэдүүлбэ. —Энэ газарта торфыи хэбтэшэ 1,5 метрһээ бага бэшэ, зарим тээ 4—5 метр зузаантай юм. Торфые обортонь хүрэтэр малгадаггүйбди.

Нимэ холисо бэлдэхынгээ урда тэ торфыи дээрэ ургаһан ногоое шоройтойнь бульдозероор хамажа абана. Удаань дисктэй лущильник зургаа дахин ябуулжа, торфыень хатаана, минеральна хуурай үтэгжүүлгэ тараана. Хатаһан торфые бульдозертой трактораар этэрнэ, обоолно. Түүлээрнь дахин минеральна үтэгжүүлгэ торф дээгүүрээ тараагаад, дисктэй лущильниигаар элдүүрилнэ. Хатаһан торфыень этэржэ абаад, урдахи хүдэлмэри дахин дабтана. Нигэжэ торфые гурба дахин хуулажа абана. Хуулаха бүрээ обоологдоһон торфдоо нормын ёһоор аммиачна уһа сасана. Обоологдоһон торф 60—65 процентһээ ехэ шинэтэй байха ёһогүй.

—Манай нэгэдэлдэ торфтой 80 гектар газар даалгагдажа үтэнхэй, —гэжэ Н. М. Поломошнов мэдэлдэ. —Энэ газарта торфын хэбтэшэ 1,5 метрһээ бага бэшэ, зарим тээ 4—5 метр зузаантай юм. Торфые обортонь хүрэтэр малгадаггүйбди.

Зүб лэ даа. Торфыень хуулажа абаһан газар культиватораар элдүүрилэгдэжэ, олон нинее зүблөөндэ хабаадагшад хараа.

Торфоминеральна холисо бэлэдхэдэг Агафон Нефедович Калашниковай бригадатай танилсаабди Түс бригадада ДТ-75 тухэлэй 7 трактор даалгагданхай. Эдэнэр бригадна подрядай гүримаар, нарядгүйгөөр ажаллана. Механизаторнууд вагончик соо байрладаг, хамтын эдеэ бэлдэхэ тогоошонтой. Хүрэ боротой үдэртэ амараа һаа, сэлмэг хуурай сагта суббото, воскресени мэдэнгүйгөөр ажаллаг гуримтай. Түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэнэй түлөө эдэнэр материальна талаар һайса урмашуулагдана.

—Юрэнхыдөө энэ бригадын механизатор бүхэн эршэтэй шангаар ажаллажа, һарадаа 400 тухэриг хүрэтэр түлбэрилшан абадаг, —гэжэ нэгэдэлэй ахамад инженер һонирхогшодой асуудалда харюусаба.

Ажалша бэрхэ механизаторнууд түс нэгэдэлдэ олон. Трактористнууд Б. Е. Стаисупов, Г. И. Чумаков, А. Т. Бажеев, торф ашадаг экскаваторай машинист В. Н. Иванов, автомашиныи жолоошод З. А. Крикливый, И. Ф. Загибалов болон бусад социалис мүрысөөнэй түрүү эзэргэдэ ябана Бүхыдөө энэ отделениде табяад механизатор, тушаад жолоошод хүдэлнэ.

Эдэнэртэ элдэб түхэлэй 42 трактор, тэрэ тоодо хүсэ ехэтэй—К—700, К—701 тухэлэй 6, Т-100 ба Т-130 тухэлэй 10 трактор, хоёр экскаватор, ашаанай 10 автомашина, амниие зүблөөндэ хабаадагшад хараа.

Торфоминеральна холисо бэлэдхэдэг Агафон Нефедович Калашниковай бригадатай танилсаабди Түс бригадада ДТ-75 тухэлэй 7 трактор даалгагданхай. Эдэнэр бригадна подрядай гүримаар, нарядгүйгөөр ажаллана. Механизаторнууд вагончик соо байрладаг, хамтын эдеэ бэлдэхэ тогоошонтой. Хүрэ боротой үдэртэ амараа һаа, сэлмэг хуурай сагта суббото, воскресени мэдэнгүйгөөр ажаллаг гуримтай. Түсэбтэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэнэй түлөө эдэнэр материальна талаар

Жалшаа ЗУБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШУУМЖЭЛНЭ

МАНАЙ НАНГИН УЯЛГА

...ниэл, ороо̀но таряа ...ёдэ манай автотранспредприятиин хүдэлмэ...ёогэй ажалшадта ехэ ...гэшэ. Манай жо... районой олон...ууда мүнөө үедэ ...байна.

...предприяти Кировэй ... совхозые шефтээ ...он. Үбэл, хабарай ...ха манай жолоошод ... сөбшалан, таряалан ...еральна болон ...ууллгэнүүдые гарга... ...ын. Мүнөө жэ... ...ссурта энэ ажахыда ...ийн гарааанда бидэ... ...ийбди. Үбнэ, тэжээл ...ый үедэ мүн лэ ту... ...ргүүлнэбди.

...одной энэ ажахыда ...р туналалсахаяа ошо... ...гэхэдэ, тэдэнэрэй ажалай, ажабайдалай асуудалнуудта совхозой дирекци ...найн анхарал хандуулдаг юм. Тиимэнээ бусад ажахынуудта хүдэлэлсэнэн жолоошодойхидо орходоо тэдэнэй ажалай бүтээсэ нураггүй дээгүүр байдаг.

Тэрэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ совхоз, «Эрдэм» колхозойхидой нүүлэй үедэ хүдэлмэришэдтэмнай найн эрхэ байдал олгодог болоноиинь найшаалтай. Жолоошодто найн байра түхеэрэгдэнэ, үнэгүй аад, үлэтэй эдеэ хсол столоводо бэлдэгдэнэ.

Гэр бүлэнөө холо ошожо хүдэлхэ болоно жолоошодто анхарал хандуулхада, тэдэнэй олонхинь журамтайгаар, ороддосотойгоор ажаллана. Жэшээлхэдэ, силос дарагдаг үедэ жолоошод Сергей Коломин, Николай Суслов, Михаил Павлов, Сергей Дубинин, Михаил Власов гэгшэд Кировэй нэрэмжэтэ совхозой дирекцийн зуг...нөө маттаалда хүртэнэн байна. Тэдэнэй оролдолгоор комбайнууд нэгэшье зогсонгүй хүдэлгэгдөө.

Манай шефтээ абаһан ажахы овощ үргүүлдаг шэглэлтэй юм. Суглуулагдаһан овощние саг болзортонь огородноо абаашаха шухэла. Ургасаяа гутаангүйгөөр тушааха хэрэгтэй бидэнэр хангадагбди.

Бидэнэр, шефүүд тус совхозойхидтой үгөө ойлголсожо, хани барисаанай оршон байдалда хүдэлнэбди. Туналамжын ажал тухай түрүүлэн тодорхойгоор зүбшэн хэлсэнэбди. Овощ тушаахаар город ерэнэн автомашинын хоолоор нөөргөө бусахагүйнь тула ажахыдаа хэрэгтэй ашаа асаруулка арга боломожо совхозой дирекци эртээнээ хараалдаг болонхой. Тиигэжэ хүдөөгэйхидэй гуйлта, захилые болзор соонь дүүргэхэ гэжэ оролдонобди.

Зүгөөр районой зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэртэ туналхаяа ерэнэн хүдэлмэришэдтэмнай бүтээсэтэй ажалай бодото эрхэ байдал олгохо асуудалда горитой анхарал хандуулдагүй гэжэ сэхыень хэлэхэ байнаб. Тусхайлбал, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо туналхаяа ошоһон хүдэлмэришэднай гомдолтойгоор бусадаг. Ушар юуб гэхэдэ, автомашина харууналалгын техническэ эрхэ байдал олгогдоногүй, жолоошодто таарамжатай байра түхеэрэгдэнэгүй. Илангаяа ажахыһаа холо газарта үөһэ тэжээл бэлэдхэжэ байнан манай жолоошодто анхарал ойрдоошье хандуулагданагүй. Тэдэнэртэ тодорхой дэабаришье үгтэдэгүй байна.

Ашаа тээдэг туналагшад жолоошодто аргагүй хэрэгтэй. Иимэ туналагшадай дуталдахада, автотранспортын ажал һаатана, жолоошодой урма хухарна. Колхоз, совхозуудта туналхадаа, бидэнэр тэндэхи ажалай эмхидхэлээр, хүдэлмэриинь журамаар һонирходог гээшэбди. Тобшолол хэхэдэ, техникэ түгэс зэрим ажахынууд, жэшээлхэдэ, Карл Марксын, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд өөлэдынгөө автомашинуудаар, нотагаингаа жолоошодой кадрнуудаар үйлэдбэриингөө хэрэгтэй хажууһаа туналамжагүйгөөр бүтээжэ шадаха аргатай. Тэдэ эдэ ажахынуудта, минии һанахада, транспортын ажалай эмхидхэл, автомашина зүбөөр харууналан ашаглалга мүнөө үеын эрилтэдэ харюусанагүй. Машина бүхэн дүүрэн ашаглаганагүй. Машинануудай эбдэрхэ, һандарха ушар олон, гүйсэдөөр ашагдаагүй хооһон гүйлгэлтэ мүн лэ юрын ушар мэтээр үзэгдэдэг. Хубиин хэрэгээр машина эдлэхэ, архинамнаха ушарнууд бии. Адли түхэлэй автомашинын тоннокилометрые манай предприятиинхитай сасуулаад үзэхэдэ, эдэ колхозуудай транспорт ашаглалга 10 процент доогуур байна.

Шефүүдэй туналамжын колхоз, совхозуудта тон хэрэгтэй байнаниинь арсалтагүй. Иимэ туналамжа арга боломжоороо үзүүлхэ гэжэ оролдонобди. Гэбэшье шефүүдтэ найдаад, гараа бараад һуужа болохогүй бшуу.

С. ЛУКЬЯНОВ,
«Транссельхозтехникын» Сэлэнгын транспортна предприятиие эрхилэгшэ.

...ГЭР СЭДЬХЭЛ

...й элүүр энхэ байдал сахиха, элдэб үбшэнөөө ...эргылхэ нангин уялгатай мэргэжэлтэдые хэн ... дулаан үгэнүүдээр дурдадаггүй гэшэб. Бухы ...ма, нанал бодолоо, сэдьхэлээ зорюулжа, хэ... ...ма унтаха нойргүй хүдэлжэ ябадаг фельдшер... ...байха. Эгээл иимэ хүнүүдэй нэгэн Загарайн ...ар-Талын фельдшерскэ пунктые даагша Людмила ...овна Маслова болоно. Тэрээнтэй танилсажа ...ушар намда тудалдаһан байна.

...ъездын нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи от...бһанай хэрэгээр хүрэжэ ерэнэн байгаабди. Людмилановнае һурагшалхадамнай, тэрэ ажалаараа ...ндагатайн участково больница ошоһон байй фельдшертэй «суггаа» хүдэлдэг санитарка Ве...ка Павлова.

...ье сагта ерэхэнь мэдэгдэнэгүй. Үглөөгүүр эр... машина барижа ошохо ёнотой һэн. Зүгөөр ...р ерэхэ бээ. Мүнөөдэр графигайнгаа ёноор ...нуудэ дээгүүр ябаха байгаа, — гэбэ.

...а Людмила Степановнашье ерэжэ, тэрээнтэй ...озой түбнөө холо бэшэхэнэ оршодог гахайн ...бди. «Нам тухай бэшэжэ яахатнай гээшэб ...найй фельдшер Екатерина Филипповна ту... ...ыатнай, би ехэ баярлаха байгааб. Одоол тэ... ...аар хүдэлдэг, хүн зонойнгоо дунда хүндэтэй... ...ытайшье хүн юм лэ». Би Екатерина Филиппов... ..., һургаал абажа хүдэлдэг хүнүүдэй нэгэнби. ...а ажалда яһала туналаа, хэды найн найхан ...ёбаринуудые үгөө гээшэб...» — гэхэ мэтээр ...эшэ нүхэр тухайгаа залуу эхэнэрэй омогор... ...ө нөөрэжэ ябахада баярлахаар байба.

...улаан буланда ажалшадые урижа, «Архи ...ихэх» гэнэн лекци уншаба. Гахайшадай бэеын ...е бултыень мэдэхэ байба. Заримыень шалгажа, ...ь фельдшерскэ пунктдаа ерэхыень урина. ...ан, гэр, хорёо доторхи ариг сэбэрэй хэр зэргэ ...байнаанаршье Людмила Степановна һонирхобо. ...о булынгөө долоон басагадай эгээл ехэнь бай... ...й, ганса эхэн альган дээрэ хүн болохо гээ... ...ааб даа. Тэрэ хара багаһаа таршагархан бее... ...убдажэ ябадаг һэн. «4 класс дүүргэтэрээ элүүр ...ка ябаһанаа һананагүйб.» Нэгэтэ ехээр үбшэ... ...ницада хэбтэхэдээ, Юрий Германэй ном ун... ...ьлээ ехээр хүдэлжэ, унтангүй хоноходоо, да... ...ршоо бэлэйб. Тэрэ ном соо хирургнуудэй ...р ажал хүдэлмэри, тэдэнэй ажабадал тухан ...ийгаа һэн», — гээд, хайшан гэжэ медик оо... ...ий байһан тухайгаа хөөрэбэ.

...эр врач болохо хүсэлынь амар зала үгөогүй. ...ргэнэйнгээ һүүлээр Хлагтын медицинскэ учи... ...ооо, Тэрэнээ 1970 ондо амжалтатайгаар дүүр... ...рэйн райондо эльгээгдэбэ. Харин Загарайн ...а Людмила Степановнае Мухар-Тала гэжэ хэ... ...ийл зонһоо бүридэһэн, районой түбнөө холо ...ыг эльгээгдэхэдээ, хоёр-гурбан жэлэй туршада ...ажал хүдэлмэритээ һайнаар танилсахаһаа гад... ...дүүнэртээ туналхаб гэжэ баяртай ябаа. Тии... ...медицинскэ институтда орохо хүсэлөө сээ... ...орто хадагалжа, балшар наһанһаа дурлажа ...ргэжэлээрээ хамсыгаа шуун хүдэлжэ эхилээ.

...й Людмила Степановна хүнэйл түлөө орол... ..., болодог һаань, зүрхөөшье ходолоод үгэ... ...болохоор хүн даа, — гээд нютагаархидынь ...хөөрэлдэдэг. Тэрэ хүдэлжэ эхилһэн түрүүшынь ...шуһаяа миингээр үгэдэг донор болоһониинь ...ршэлнэ.

...фельдшер 340 хүнүүдэй, тэрэ тоодо 81 үхи... ...ур энхые сахина. Һарадаа дүрбэ дахин һүнэй ...ара, эбэртэ бодо малай гүүртэй, гахайн фермэ ...ондой ноохо ханшалалгын пунктаар, мүнөө нии... ...тэжээл бэлдэжэ байһан ажалшадай бригадаа... ...ур ябажа, бэеынь элүүр энхые шалгажа үзэхэ... ...алдэб үбшэнөөө нэргылхэ талаар хөөрэлдөө... ...ргэгдэг байха юм.

...ура, тэрэ малшадай байра бүхэндэ «элүүр эн... ..., аптечкэнүүд, санбюллетеньнүүд, тупатай ...ий хуудаһанууные гоё һайханаар шэмэглэн һа... ...ольжо байдаг.

...а Степановнагай хэхэ нинтын, гэр бүлын ажал ...ёгэр хоёр үхибүүдэй эхэ юм. 1973 оноо Дээдэ... ...льскэ Советэй депутат, Мухар-Талын эхэнэр... ...дэй болон түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ ...эхэнэрэй эсэшэ сусашагүй ажал хүдэлмэрине ...ни Хүндэлэлэй грамотануу, баяр хүргэнэн бэ... ...маршалгануу гэршэлнэ.

...ны тээ, сэнхир тэнгэриин уужамаар бүхэли ...ан всэнэн наранай арюундаа орожо амарха үеэр, ...Степановна баһал эсэнги, гэр тээшээ алхал... ...уулзаһан хүн бүхэн байжа, тэрэнэй үнэ зоо... ...ынаабол адхаад үнгэрдэг заншалтай. Тэдэнэй ба... ...аар яларһан нюдэдые харахадаа, дэмы ажа... ...хүн зоной аша туйын хэрэгтэ бүхы сэдьхэл ...ишээл оролдолгоёо зорюулааб гэһэн үярма, ур... ...ндэрэлдэ тэрэ ходоо абтадаг юм. Тинхэдээ ...йнэнээ мартажа, толгойгоо омогоор өөдэнь ур... ...ала түргэдхэн, саашаа гэшхэлхэ зуураа, ур... ..., бүтээхэ хэрэгүүд тушаагаа шэбшэжэ эхилдэг.

Г. РАДНАЕВА.

Партиингаа XXVI съездын түүхэтэ шинидхэбэринүүдээр зоригжоһон республикымнай ажалшад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үбһэ, таряанай баян урагса абаха, нинтыгээ адууһа малда бардам тэжээл бэлэдхэхэ талаар ехэхэн оролдолго гаргана. Теэд энэ жэл хүйтэн хабар, хүра бороо багатай халуун зун байжа, ургасын гараса олонхи ажахынуудта бирагүй байгаа.

Гэбэшье зунай һүүл багаар ороһон хура бороон таряа, ногооной ургасые нилээд һайжаруулаа. Ажахы бүхэндэ байгаа арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэн, шадаал һаа нинтынгээ малда тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абахын түлөө республикымнай ажалшад бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна. Манай газетын редакцида үдэр бүри орожо байгаа бэшэгүүд энээнние эли тодоор харуулна.

«Тэжээл бэлэдхэлгэдэ — онсо анхарал» гэнэн уряа доро Хэжэнгын районой Загаһатын совхозой ажалшад туха сүлөогүй хүдэлжэ байна, — гэжэ тус ажахын фуражир А. Тапхаев манай газетэдэ бэшэнэ. — Энэ жэлдэ манай совхоз түсэбэй ёноор 12 мянган центнер үбһэ, 6 мянган центнер сенаж, 20 мянган центнер силос бэлдэхэ ёнотой. Энэ ган гасуурта жэлдэ малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын тула ехэ оролдолго гарганабди. Мүнөө үедэ совхоз соо арбаад мянган центнер үбһэн хуряагдаад, 6 мянган центнер сенаж, гурба үлүүтэй мянган тонно силос дарагдаад байна.

«Ганса үбһөөр малаа тэжээхын аргагүй. Илангаяа шэмэтэ тэжээл, ороо̀но таряанай зүйл ферм, отара, гүүртэнүүдэ тон хэрэгтэй. Ажахыдамнай дүн хамта 3500 тонно силос дарагдаад байна. Силос дарагдаг үргэлжэлнөөр. Эдэшээгүй таряанай зарим хубинь

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН XXXVI СЕССИ ДЭЭРЭ А. А. ГРОМЫКЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сессиин сентябриин 22-ой пленарна заседани дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко үгэ хэлэбэ.

Эб найрамдал хадаа газар дэлхэй дээрэхи бүхы хүнүүдэй үнэтэ шухаг баялиг, хүн түрэлтэнэй ажал ябуулгын али бүхы асуудалнуудта хүгжэлтэ дэбжэлтые хангаха шинджэхы эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ совет делегациие толгойлогшо тэмдэглээ. Энэнь урандаашье эүб байгаа, харин мүнөө бүришье зүб болоно.

«Мүнөө уласхоорондын таалаар абажа үзэбэл, манай партида, манай арадта, тэрэшэлэн дэлхэйн бүхы арадуудта эб найрамдалые сахин хамгаалгаһаа үлүү шухала зорилго байхагүй,—гэжэ Л. И. Брежнев тэмдэглээ һэн.—Эб найрамдалые сахин хамгаалхадаа,бидэ гансал мүнөө ажаһуужа байһан хүнүүдэй аша туһада, гансал манай үхибүүдэй болон аша гүшанарай аша туһада хүдэлнэ бэшэ, харин ерээдүйн хэдэн арбаад үетэнэй зол жаргалай түлөө хүдэлнэбди».

Энэ шууд сэхэ захяа заабарине үндэнэ болгон, совет коммунистнуудай дээдэ хуралдаан—КПСС-эй XXVI съезд уласхоорондын байдалай олон шухала асуудалнуудаар бүлэг дурадхалнуудые һаяхан оруулһан байгаа. Эдэнь дэлхэй дээрэ үргэнөөр һайшаагдаба.

Эдэнь бүү зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаардаха, түгшүүрилэй гуламтануудые усадхан зайсуулха, гүрэнүүдэй хоорондохи этигэл найдалые бэхижүүлхэ талаар ехэ алхамуудые хэхээр хараална.

Эдэ бүгэдэ политическэ, мүн сэрэгэй асуудалнуудта хабаатай, ракетно-ядерна болон юрын бүү зэбсэгүүдтэ, Европодохи, Дүтын, Дунда ба Алас-Дурна зүгүүдтэхи, дэлхэйн бусад районуудтахи байдалда хабаатай юм.

Эдэ дурадхалнуудта уласхоорондын байдалые һайжаруулха, сэрэгэй аюулые зайсуулан сараха гэһэн нэгэл хүсэл эрмэлзэлээр нэгэдүүлэгдэнхэй.

Советскэ Союз бусад социалис оронуудтай эөм эөмээ нинлүүлэн жагсажа, дэлхэй дээрэ эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Социалис хани нэгэдэлэй партинууд болон оронуудай хүтэлбэрилэргшэдэй һаяхай Крымдэ болоһон уулзалгануудай үедэ дэлхэй дээрэхи оршон байдалһаа үндэһэлэн, эдэ оронуудай бэелүүлжэ байдаг ябуулгануудые зүбшэн хэлсэхэ, сэгнэлтэ үгэхэ аргатай болоһон байгаа.

Уласхоорондын асуудалнуудые хаража үзэхэдөө, сэгнэхэдээ, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба хүгжэлтэ дэбжэлтын суртал бодолнуудта, бүхы гүрэнүүдэй, бүхы арадуудай бэеэ дааһан байдалые хүндэлхэ гол ёнонуудта түшэглэнэбди, хүн түрэлтэниие алалга хюдалгада бэшэ, харин ажабайдалыень һайжаруулха хараа шэглэл баримталнабди гэжэ А. А. Громыко мэдүүлээ.

Гэбэшье тад һөөргэ уг зорилгонуудтай ондоо хараа шэглэл дэлхэйн политикада бии. Энэ хадаа империалис гүрэнүүдэй милитарис бүлэгөөрхидэй хараа шэглэл болоно.

Бусад оронууд болон арадуудые дарлан мүлжэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэл энэ хараа шэглэлэй удхань болоно. Тиихэдээ тэдэ эдэ оронуудай экономикые дарлан мүлжэдэг, газар дайдыень сэрэгэй стратегическэ талаар хэрэглэдэг байна.

Иимэ хараа шэглэл бэелүүлэгшэд уг зорилгонуудаа түйлахын тула уласхоорондын түгшүүрилые шахардуу шанга болгодог. эдэнэй өөһэдынь хэлэдэгэй ёноор, политикадаа хүсэ хэрэглэдэг байна.

Советскэ Союз Америкын Холбоото Штадуудтай хёмороо зүришэлдөө бэдэрдэггүй. бэдэрнэшьегүй гэжэ өөһэдынгөө зүгһөө үшөө дахин баталжа байһанаа энэ трибуна дээрэһээ мэдүүлхые СССР-эй делегаци этигэмжэлэгдээ. Тэрэ США-тай бүтэмжэтэй һайн харилсаа холбоотой байхые хүсэнэ.

Һүүлэй үедэ США «уласхоорондын терроризм» гэдэгтэ эсэргүүгээр эршэмтэй добтолго соносхобо, тиихэдээ энэ талаар тэрэ манай орониие гэмнэнэ. Зүгөөр эдэ гэмнэлгэнүүдынь тад бүрүүгаар шэглүүлэгдэнхэй байна бшуу. Эдэнь худал хуурмаг байха юм. Бодото дээрээ тэрэнэй байһан газарта мүрдэн хашаха харшалха ябадалые бэдэрнэгүй.

Сальвадортохи байдал бүхы дэлхэйн арадуудай ойлгоһоор байтар бусад арадуудай хэрэгүүдтэ империалис хамааралсалгын политикые элирхэйлэн харуулна гэжэ совет делегациие толгойлогшо үгээ үргэлжэлүүлбэ.

Үгышье гэбэл, «бушуу түргөөр добтолхо хүсэнүүд» гэдэгые абажа харая. Энэмнай бэеэ дааһан байдалтай гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ США-гай бүдүүлигээр хамааралсалгые хангаха, арадуудай эрхэ сүлөөе дараха зорилготой политициин шиидам болоно бэшэ гү.

США-гай далайн-сэрэгэй ехэ хүсэнэй Персидскэ тохойн оршондо татагдаад байһаниинь мэдээжэ. Энэ хадаа Иранда эсэргүүгээр, Советскэ Союзда зүрюугээр, Ази болон Африкын бэеэ дааһан байдалтай хэдэ хэдэн оронуудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн ябуулга болоно. США-гай далайн-сэрэгэй флот энэ районһоо гаража ошохо ёнотой. Тэндэ тэрэнэй хэхэ, хамгаалха юумэн үгы. Иимэ шиидхэбэринь бодолтой ябадал болохо һэн.

НАТО-гай гэшүүн хэдэн оронуудай зонхилхы бүлэгөөрхид мүнөө нэгэл бурханда—буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэдэ—мүргэнэ. Энэ зорилгодо харюусаһан бүхы юумэн тэдэнэртэ таарамжатай бшуу.

Манай орон сэрэгэй талаар булюу хүсэтэй болохые орол-додогшьегүй байгаа, оролдоношьегүй. Энээн тухай Л. И. Брежнев бүхы дэлхэйдэ мэдүүлһэн, тэрэ тоодо элдэб үе сагта американ президентнүүдтэ нэгэнтэ бэшэ хэлэһэн юм. Зүгөөр бусадай бидэнэрһээ булюу хүсэтэй болохыень зүбшөөхэгүйбди. Хүсэнүүдэй тэнсүүриие хангахын тула али бүхы ябуулганууда шанга харюугай үгтэхэ байһаниинь элитэ.

Нейтронно бүү зэбсэг бүтээжэ эхилхэ гэһэн США-гай шиидхэбэри дэлхэйн хүн зоной дурыень ехээр гутаагаа. Энэ шиидхэбэри хадаа бүү зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые үргэдхэхэ, дэлхэй дээрэхи байдалые орёо хурса болгохо талаар шэглүүлэгдэһэн шэнэ алхам мүн.

Уласхоорондын байдалай бусадшье үйлэ хэрэгүүд дэлхэй дээрэхи байдалда нүлөө үзүүлнэ. Вашингтон болон Пекинэй холбоо барисаагаа улам үргэдхэжэ байһан ушар анхарал татана.

Дэлхэй дээрэхи түгшүүрилтэ байдалые һуларуулхын, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохын, дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэхэ гээшэ мүнөө хойшолуулашагүй, эгээн орёо зорилго болоно гэжэ А. А. Громыко саашадаа тэмдэглээ.

Ядерна буу зэбсэгүүдые түрүүлэн хэрэглэһэн гүрэнүүд, гүрэнэй ажал ябуулагшад хүн түрэлтэндэ эсэргүү ехэ гэмтэ ябуулга хэнэ гээшэ гэжэ эрид шангаар соносхоһон декларациин ООН-ой гэшүүд бүхы оронуудай зүгһөө Генеральна Ассамблейн баталан абахыень Советскэ Союз дурадхана.

Бүү зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха бүхы шухала асуудалнуудаар, уласхоорондын арсалдаата бүхы асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхын түлөө, хоёр болон олон талын хөөрэлдөөнэй түлөө Советскэ Союз тэмсэнэ.

Зүүн-Урда ба Баруун-Урда Азидахи, Дүтын болон Дунда Зүүн зүгтэхи, Африкын урда хубидахи байдалда совет делегациие толгойлогшо тогтожо хэлэхэдээ, эндэхи үйлэ хэрэгүүд тушаа СССР-эй ямар хараа бодолтой байһые тодорхойлбо.

XX зуун жэлэй үлөөшэ хорин жэлэй турша соо хүнүүдэй амгалан тайбанаар ажаһуужа, хүгжэлтэ дэбжэлтын ерээдүйн түлөө һанаагаа зобонгёор бэшэ, харин тэрэнэй хүгжэлтын хараа түсэбүүдэй заха хизааргүй байһанда эти-гэл найдамтайгаар гурбан мянгадахи оной богоһые алхажа шадахынь тула бүхы юумэн хэгдэхэ ёнотой. Энээнэй түлөө тэмсэдэг бүхы гүрэнүүдые —ехэ, багашье — Советскэ Союз хододоо дэмжэхэ юм.

Нютаг нютаг һонин

МОСКВАДАХИ «САЯНЫ

Эхэ ороноймнай түб Москва хотодо шэнэ кинотеатр ригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Моссоведэй гүйсэдкомиссиин хэбэреэр тэрээндэ «Саяны» гэжэ нэрэ үгтөө.

Тус кинотеатр «Моспроектын» нэгэдэхи управлениин мастерскойн зохёоһон тусхай проектээр баригдаа. Барилгын шэнэ материалнууд хэрэглэгдэһэн байна. Нэгэ томо хоёр залгай. Нэгэн соонь 500, нүгөөдэдэнь 300 багтажа һууха юм.

Мүнөө Москва хотодо «Байкал», «Саяны» гэжэ хоёр театр бии боложо, тэндэхи хүн зондо үзэсхэлэнтэй Буряад ороние һануулна.

Н. КОСЕН

ХҮРШЭНЭРТӨӨ АЙЛША

Шэтэ хотын «Красный Октябрь» гэжэ түмэр заводай ёлой ордон соо Улаан-Удымнай гүрэнэй ород драмын театрэй үдэрнүүдтэ гастролёо амжалтатайгаар эхилэнхэй. Тэрэ түрүүлэн шэтынхидэй анхаралда Юрий Чернягай «Залуудохынгоо урдахана ан-бүн һуудаг ёно биш» гэһэн социалистическэ шэнжэтэй драма дурадхагдаа.

Тэрэшэлэн театр хүршэ областиингоо ажалшадта Б. Брехтэй «Медея», А. Штейнэй «Сэнхир тэнгэриин бүтээлэй», В. Покровскиин «Энеэдэтэй үдэр», Э. Лабишай «Мэдэхэ энэ дуран» гэһэн водевиль, Лопе де Вегын «Үймэр бэшэ» гэжэ комеди, бусад найруулга, зүжэгүүдые харуулна гэй. Мүн хүүгэдтэ зорюулагдаһан хэдэн зүжэг репертуарта бии.

Манай

ТУЬАЛАМЖАНЬ ТУЛГАТ

Байгша оной сентябриин 5-һаа 15 болотор Тулун районой Толтойн дунда һургуулиин ахамад классын 144 һурагшад «Восточные Саяны» колхозойнгоо отделениинүүдтэ үбһэ бэлэдхэлгэ, һолоомо суглуулалгада ленко хуряалга дээрэ, таряанай складуудта хүдэлмэрилэн тагаархиндаа нилээд туһа үргөө. Тэрэнэйнь түлөө колхозой правлени, партком тэдээндэ баяр хүргэбэ.

Тиихэдэ тус һургуулиин багшанар Д. Д. Холхоева, Таханова, С. Д. Будаева, Э. С. Зомонова, С. С. Бадмаева гэгшэд тус колхозой Уляабар гэжэ тосхондохи механизаторнуудай полевой станиие шэмэглээ.

Б. БИРБА

ПОЛЬШОДО ЮУН БОЛОНОБ?

ХИЛЫН САНАНААА ТАСС АПН

ВАРШАВА. Баруун тээхи һүйдхэлтэ түбүүдээр, тусхай албануудаар тухирагдадаг, «Солидарностиин» хархис хүтэлбэрилэгшэд Гданьска съездынь хоёрдохи шатада бэлдэнэ. Арадай ажахын хүгжэлтэдэ гүрэнэй зургаануудай үзүүлдэг нүлөөе хизаарлаха, ороной экономическа хэрэгүүдые хүтэлдэг зургаануудые эзэмдэхэ, энгэй үмсые нэбтэрүүлхэ үряа доро эрид шууд ябуулга хэхээр, политическэ засагай түлөө тэмсэхээр хараална.

Энээнтэй дашарамдуулан, «Солидарностиие» хүтэлбэрилэдэг КОС—КОРой ажал ябуулагшадай нэгэн Куроониң һаяхан хэлэһэн үгэ дээрэ хэлэгдэһые гэршэлнэ. «Солидарность» засагай түлөө тэмсэхэ ёнотой гэжэ тэрэ сэхэ мэдүүлээ. «Августын революци» (1980 оной августда Гданьскда болоһон забастовные тэрэ иигэжэ нэрлэнэ) засагай гурбан хараа шэглэлые—эмхидхэлэй, захиргаанай ба мэдээсэлэй хараа шэглэлнүүдые хазагайруулһан байгаа. Коммунистнууд Польшодо оршон байха эрхэгүй. Орон доторхи засагые эзэлэн абахаар оршон байдал тогтооһон байгаабди, —гэжэ Куронь үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Дорофоо өөдэ удаа дараалан, бага багаар ябуулга хэхэ гээшэ засаг эзэлэн абалгын эгээд аюулгүй, үрэтэй формо болоно гэжэ тэрэ контрреволюционер «Солидарностиин» съездын түрүүшын шатын һүүлээр эмхидхэгдэнэн сугларалга дээрэ шашаһан байна. Сэхэеэ хэлэһэн энэ мэдүүлгэ доторнь үшөө нэгэ өөрсэ ушар бии. «Засаг эзэлэн абаха зорилготой тодорхой ябуулганууд» тухай дурдахадаа, мүнөө «Солидарность» засагай түлөө тэмсэлэй шатада оронхой гэбэ. Тулалдааи хёмороооной болоо һаань, «национальна абаралгын» комитет тогтоохо хэрэгтэй.Тэрэнэй бүридэлдэ «Солидарностиин», Костелэй түлөөлэгшэдые оруулха, правительствын түлөөлэгшэдые оруулжа болохо байна гэжэ тэрэ саашадаа мэдүүлээ.

Профсоюзна нэгэдэлэй хархис удамаршадай өөрынгөө съездын хоёрдохи шатын урда тээ ямар тактика баримталха һанаатай байһыень харуулһан контрреволюционерэй мэдүүлгэнүүд «Солидарностиин» хэблэлиүүдээр Польшодо үргэнөөр тараагдана.

ВАРШАВА. «Солидарностиин» түрүүшын съезд, энэ профсоюзна нэгэдэлэй ажал ябуулга тушаа ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгые дэмжэһэн партийна, профсоюзна ба ниитын эмхинүүдэй олон тоото шиидхэбэриннүүд ПОРП-ын ЦК-да ороно.

Домброво-Тарновскда болоһон партийна эдэбхитэдэй суглаанай баталан абаһан документ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Солидарностиин» зарим хүтэлбэрилэгшэдэй хархис аашануудые зогсоохо, «Бэеэ даанги Польшын конфедераци», КОС—КОР ба бусад нөуса эмхинүүдые эсэслэн усадхаха эрилтэ табинабди. Орон дотор ниитын дарностиин», Костелэй түлөөлэгшэдые оруулха, правительствын түлөөлэгшэдые оруулжа болохо байна гэжэ тэрэ саашадаа мэдүүлээ.

Профсоюзна нэгэдэлэй хархис удамаршадай өөрынгөө съездын хоёрдохи шатын урда тээ ямар тактика баримталха һанаатай байһыень харуулһан контрреволюционерэй мэдүүлгэнүүд «Солидарностиин» хэблэлиүүдээр Польшодо үргэнөөр тараагдана.

ВАРШАВА. «Солидарностиин» түрүүшын съезд, энэ профсоюзна нэгэдэлэй ажал ябуулга тушаа ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгые дэмжэһэн партийна, профсоюзна ба ниитын эмхинүүдэй олон тоото шиидхэбэриннүүд ПОРП-ын ЦК-да оро-но.

Домброво-Тарновскда болоһон партийна эдэбхитэдэй суглаанай баталан абаһан документ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Солидарностиин» зарим хүтэлбэрилэгшэдэй хархис аашануудые зогсоохо, «Бэеэ даанги Польшын конфедераци», КОС—КОР ба бусад нөуса эмхинүүдые эсэслэн усадхаха эрилтэ табинабди. Орон дотор ниитын гүрим сахихын тула шухала бүхы аргануудые хэрэглэхэ эрилтэ табинабди».

ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгэ полягуудай хамтын байшангые һандааха гэжэ оролдогшодто һүүлшын нэргылүүлгэ болохо гээд этигэжэ байһанаа Вроцлав хотодохи азодой-туково комбинадай партийна организаци элирхэйлбэ. «Бусадай гараар бэшэгдэһэн уймар түсэбэй манай орондо уршагта ушаралаар дүүрэхыень хүсэнэгүйбди, тиигүүлхэшьегүйбди», —гэжэ партийна организациин суглаанай шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Сүлөөтэ байдалай демократиин түлөө тэмсэлшэдэй холбоон, Элүүрые сахидаг хүдэлмэрилэгшэдэй һалбаринн профсоюз болон бусад эмхинүүд ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой мэдүүлгые бүрин дэмжэжэ байһанаа элирхэйлнэ.

Гэхэ зуура, «Солидарностиин» нютагуудтахи ба эхин эмхинүүд ПОРП-ын ЦК-гай мэдүүлгые буруушаана, гүрэнэй засагуудтай тэмсэхэ хараа бодол үсэд даган баримтална.

АДН АГЕНТСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

БЕРЛИН. Польшодохи байдалай һүжэрэлгэ үнгэрһэн хоёр неделиин туршада туйлай аюултай болонхой. Энэнь «Солидарностиин» удамаршадай контрреволюционно добтолгонуудай сэхэ үрэ хойшолон болоно, — гэжэ АДН агентствын шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, партийна ба гүрэнэй зургаануудай зүгһөө саг үргэлжэ буултануудые хэдэг байһыень Варшавада һанаагаа зобонгёор, ойлгожо ядангяар адаглана гэжэ тус агентство тэмдэглэнэ.

«Солидарностиин» удамаршад засагые бүхыдэнь булаан абаха ба ниитын социалис байгуулалтые усадхаха эрилтэ Гданьскдахи съезд дээрээ сэхэ табиһаниинь элитэ. Гэхэ зуура элдэб эсын контрреволюционернүүд олон янзын онол арганууде хэрэглэн, өөһэдынгөө харата һанаашалганууде бэелүүлжэ захалаа.

Ороной бүхы нютагуудтахи марксистско-ленинскэ хүсэнүүд нимэ аюултай оршон байдалай тохёолдоод байхадань, контрреволюциин гол добтолгын урда саашадаа нэгэшье алхам сухарихагүй, харин эсэсэй эсэстэ добтолжо орохо эрид шанга эрилтэнүүд партийна ,гүрэнэй зургаануудай үмэнэ табигдана. Гүрэнэй засагай зүгһөө өөрыгөө хамгаалха шанга хэмжээнүүдые абангүй байха ябадал саашадаа тохёолдуулжа болохогүй.

Энээнтэй дашарамдуулан, Польшын коммунистнуудай хэлэдэг һанамжа шухала байна гэбэл: юрэнхы зорилгын талаар контрреволюциин лагерьта гараһан тактическа арсалдаан тээлмэрдэл үүсхэхэ ёногүй. Мүнөө хүсэ сэхэ хэрэглэхэгүй гэжэ «Солидарностиин» тон аюултай удамаршадай зариман юундэ заабаришалнаб гэхэдэ, «үгэеэ ойлголсохо ба хөөрэлдөө хэхэ» гэдэг партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй дахин лаблаһан хараа бодолые һамбаашалан, хуушан онол арганууде хэрэглэжэ, хүнгэнөөр, аюул багатайгаар хүсэ нүлөө туйлаха арга олохо байхабди гээд тэдэнэр багсаана.

Польшодохи социализмын дайсад нимэ түсэб баримталан бэелүүлжэ, бүри мүнөө гол шухала тушаалнуудые буляан эзэлхэ аргатай болоо. Жэшээлэн хэлэбэл, «Солидарность» эгээн шэнэ түхеэрэлгэнүүдтэй, ороной бүхы нютагуудта тарадаг мэдээсэлэй албые мэдэлдээ орууланхай. Польшын журналистнуудай мэдээнүүдэй ёноор, тэрэнь штурмовигуудай засагай зүгһөө хамгаалха шанга хэмжээнүүдые абангүй байха ябадал саашадаа тохёолдуулжа болохогүй.

Энээнтэй дашарамдуулан, Польшын коммунистнуудай хэлэдэг һанамжа шухала байна гэбэл: юрэнхы зорилгын талаар контрреволюциин лагерьта гараһан тактическа арсалдаан тээлмэрдэл үүсхэхэ ёногүй. Мүнөө хүсэ сэхэ хэрэглэхэгүй гэжэ «Солидарностиин» тон аюултай удамаршадай зариман юундэ заабаришалнаб гэхэдэ, «үгэеэ ойлголсохо ба хөөрэлдөө хэхэ» гэдэг партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй дахин лаблаһан хараа бодолые һамбаашалан, хуушан онол арганууде хэрэглэжэ, хүнгэнөөр, аюул багатайгаар хүсэ нүлөө туйлаха арга олохо байхабди гээд тэдэнэр багсаана.

Польшодохи социализмын дайсад нимэ түсэб баримталан бэелүүлжэ, бүри мүнөө гол шухала тушаалнуудые буляан эзэлхэ аргатай болоо. Жэшээлэн хэлэбэл, «Солидарность» эгээн шэнэ түхеэрэлгэнүүдтэй, ороной бүхы нютагуудта тарадаг мэдээсэлэй албые мэдэлдээ орууланхай. Польшын журналистнуудай мэдээнүүдэй ёноор, тэрэнь штурмовигуудай шэнги дайшалхы отрядуудтай, олоннитэдэ мэдээсэл дамжуулдаг үрэ нүлөө ехэтэй тусхай хэрэгсэлнүүдые гартаа абанхай. Социализмда харша удхатай, Советскэ Союзые, ГДР-ые, бусад социалис оронуудые хардаһан элдэб материалнуудые —газетэнүүдые, листовконуудые, плакадуудые, брошюрануудые ехэ һаадгүйгөөр үдэр бүри, олохон ушарта партийна ба гүрэнэй типографинуудта хэблэнэ. Недели бүриин «Солидарность» гэдэг журнал 500 мянга гаран хэһэгээр хэблэгдэн гарана. Капиталис оронуудһаа «бэлэгүүд» болгон эльгээгдэһэн, шухала техническэ хэрэгсэлнүүд ба түхеэрэлгэнүүд, ямаршье сагта хэрэглэгдэжэ болохо өөрын телепередатчик энэ эмхинд мэдэлдэ бии.

Контрреволюционно хүсэнүүд орон доторхи улам олон предприятинуудта дура зоргоороо аашална. Тэдэ хардалга, хашалтын ба айлгаха ябуулгын, олохон ушарта хара хүсэнэй туһаламжаар тэдэндэ таарамжагүй партийна ба промышленна хүтэлбэрилэгшэдые тушаалһаа буухыень баадхаһан байна. «Солидарностиин» удамарша тэндэ зонхилно. Бусад олон предприятинуудта захиргаание эзэмдэлгэ түлэг дундаа үргэлжэлжэ байна.

ПНР-тэхи оршон байдалай аюултайгаар һүжэрэлгэ экономикын байдалай доройтолготой холбоотой. Энээнэй түлөө зэмые «үнгэрһэн сагай алдуунуудта» тохохо гэжэ удаан саг соо һэдэдэг байһан юм. Энэ зэмые «Солидарностиин», тэрэнэй саг үргэлжын заналтануудай урда сухаридаг хүнүүдэй дааха ёнотой байһаниинь мүнөө эли болоо. Контрреволюцида шанга харюу үгэхөөр эрид шууд ябуулга хэхэ шухала болоһон тухай АДН-эй шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ООН-ой УСТАВТА ЗҮРИШЭН

ПНОМПЕНЬ. Кампучиин түлөөлэгшын эзэлхэ һуурние Пол Потын бандада эзэлүүлэн үлөөхэ гэһэн ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXVI сессиин шиидхэбэри Кампучидахи мүнөөнэй бодото байдалда таарангүй гэжэ НРК-гай Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлбэ. Энэ шиидхэбэриньь Кампучиин арадай дура хүсэл ба ашаг туһада зүришэнэ, ООН-ой Уставай хараа бодолдо таараһагүй байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. «Демократическа Кампучи» гэдэг гэмтэ ябуулганууда йнгаа, алалга хюдалганууда йнгаа түлөө Кампучиин арадаар бурууша агдаһан ба үгы хэгдэхээр шиидхэгдэнэн гэмтэ этэгээдүүдэй банда болоно. Кампучиин арадай унагааһан, энэ алууршадай засаг газар дайдыешье, хүн зониешье. Кампучиин захиргаанай зургаануудыешье хинадаггүй байха юм.

Кампучиин Арадай Республикын правительство Кампучиин арадаар һунгагданхай, Кампучиин арадые хуулита ёноор түлөөлнэ. Энэл правительство Кампучиин уласхоорондын уялгануудые сахиха, ООН-ой гэшүүнэй гурим аар тэрэнэй уялгануудые дүүргэхэ бүрин эрхэтэй,—гэжэ НРК-гай МИД мэдүүлнэ.

СҮЛӨӨТЭ ШЭНЭ ГҮРЭН

САН ХОСЕ. Белизэй ниислэл — Белмопанда сентябриин 21-нэй үдэр гүрэнэй сэнхир туг баярай оршон байдалда хиндхүүлэгдээ. Сүлөөтэ шэнэ гүрэн дэлхэйн политическэ карта дээрэ бии болобо. Тэрэнэй премьер-министр, Арадай нэгэдхэмэл партийн хүтэлбэрилэгшэ Джордж Прайс ООН-до, Бүлэглэлнүүдтэ хабаададагүй оронуудай хүдэлөөндэ Белизэй оролгые гадаадын-политическэ түрүүшын эзлжээнэй зорилго болоно гэжэ нэрлэбэ. Латиин Америкэдэхи британска һүүлшын эзэмдэлгын 160 мянган зон түрүүшээр испаниинхидта, харин 1862 оноо хойшо—тэдэнние халан ерэһэн Англиин колонизаторнуудта эсэргүүсэн, удаан саг соо үсэд шангаар тэмсэжэ, Эхэ оронойнгоо бэеэ даанги байдал туйлаһан байна. Тэрэнэй хүршэ Гватемала зуу гаран жэлэй турша соо Белизэй газар дайдада обтодог байгаа, шупахайрдаг байһаар.

Латиин Америкын демократическа олоннитэ Белизэй бэеэ дааһан байдалтай болоһые һайшаан амаршална.

СПОРТ

МЭРГЭН ХАБАЯА ТУРШАЛСАБА

«Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ һур харбалгаар Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөндэ Тувын, Яхадай, Хойто-Осетиин, Тулын, Шэтын болон манай республикын мэргэшүүл хабаадаба. Командаараа болон өөр хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэнэн мүрысөөнэй түрүүшын үдэр эрэшүүл 90 метрэй зайда мэргэнээ туршалсаа. Эндэ спортын гурбан мастер Виктор Гуров, Константин Эрдынеев (Улаан-Удэ), Михаил Матвеев (Яхадай АССР) гэгшэд түрүү һуури эзэлһэн байба. Эдэнэр энэ зайда дахинаа харбажа, сугларагшадай дунда анхарал татаа. Дүн гаргахада, Улаан-Удын түлөөлэгшэ Виктор Гуров абажа боломоор 720-һоо 503 очко абажа, түрүүлһэн байгаа. Эрхимлэгшэһээ гурбахан очкогоор гээгдэһэн Константин Эрдынеев хоёрдохи һуурида гараа.

Эхэнэрнүүдэй дунда 70х70 гэһэн метрэй зайда болоһон мүрысөөндэ Улаан-Удын түлөөлэгшэ, спортын мастерта кандидат Гэрэлма Цыремпилова 507 очкотойгоор эрхимлэжэ шадаа. Тувын АССР-һээ ерэһэн мастерта кандидат Людмила Назытай манай басаганһаа 17 очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Мүн 60, 50 метрэй зайнуудта хоёр удаа һур харбаһан эхэнэрнүүд соонoо спортын мастер Людмила Тихонова (Улаан-Удэ) (568—555 очко) чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Харин 30 метрэй зайда манай айлшан Людмила Назытай эрхимлэжэ гараһан байна.

Эрэшүүлэй дунда 70 метрэй зайда харбалгада СССР-эй профсоюзуудай залуушуулай суглуулагдамал командын гэшүүн, СССР-эй спортын мастер Константин Эрдынеев 584 очко абажа, мүн лэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэ Михаил Матвеев 50, 30 метрэй зайнуудта шалгарба. М-2 упражнениин дүн гаргахада, спортын мастер Константин Эрдынеев 2340 очкотойгоор түрүүлһэн байба. Михаил Матвеев, Виктор Гуров гэгшэд удаадахи хоёр һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа манай «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Людмила Тихонова Гэрэлма Цыремпилова хоёр түрүүлжэ гараа. Эдэ хоёр тус тустаа 2198—2146 очко абаһан.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, Буряадай АССР-эй нэгэдэхи команда 6464 очко абажа, түрүү һуури эзэлээ. 5800 — 5124 очкотой болоһон Тулын «Спартак» бүлгэмэй соведэй, Буряадай АССР-эй хоёрдохи командын гэшүүд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна. Эрэшүүл соонoо манай «Спартак» гэмэй хоёр команда гурбадахи һуурида гараа. Харин ёрдохи һуурние 6480 очко болоһон Яхадай АССР-эй манда эзэлээ. Манай дын спортсменүүд тус 6861—6360 очкотой бай

Эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй манданууудай дүн соо үзэхэдэ, Буряадай АС нэгэдэхи, хоёрдохи нууд тус тустаа 13325-очко абажа, түрүүшын һуури эзэлээ. Түрүү һ гараһан манай нэгэдэхи да үнгэрэргэшэ жэлэйхидэ «Спартак» бүлгэмэй соведэй дамжуулгын дахинаа хүртэбэ ха юм. областиин спортсменүүд бадахи шатын диплом б лагдаа.

Россин Федерациин сөөндэ эрхимлэһэн «Сп бүлгэмэй мэргэшүүл «С гай» түбэй соведэй түрү ри эзэлхын түлөө түрш болобо. Энэ мүрысөөн о оной октябриин эхин Бухара хотодо үнгэргэгдэ лонхой.

Н. ИВА
Һур харбал
РСФСР-эй сп

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй чемпионка спортын мастер Людмила Тихонова. М. СУТУРИНАЙ фото.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 10.35 — «Ждите Джона Графтона» — олон серитэй уран һайханай телефильм (2 сери). 11.40 — «Энэ шэдитэ дэлхэй». — СССР-эй арадай артистка Н. Тимофеевагай хабаадалгатай фильм-концерт. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.35 — «Шатарай һургуули». Сагаан бэрсэ. Оролто дамжуулга. 17.05 — «Урагшаа, хүбүүд!» 18.05 — «Эрдэм наукын байдал».

Улаан-Удэ. 18.35 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 18.50 — «Шефскэ туһаламжа ба хани нүхэсэл» (ЛВРЗ — Яруума) (2-дохи дамжуулга). 19.20 — «Байгал».

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — «Ороной таряалан дээрэ». Рязанска областьдо хартаабха хуряалга тухай. 20.15 — Футболоор дэлхэйн чемпионадта хабаадаха эрхын түлөө матч. СССР—Турци. 22.00— «Время». 22.35 —Симфоническа ехэ оркестрэй концерт. 23.50 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «На земле Северской» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Эжын һургуули». 13.40 — Зоологи. 7 кл. «Паукообразные». 14.05 — «Һургуули ба зохёон байгуулхы: ажал» 3-дахи дамжуулга. 14.35 — Баршада — экран». Астрономи. 10 кл. 15.05 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 15.35 — «Гонки без финиша» — уран һайханай фильм. 17.00 — «Совет уран зурагай искусство». В. А. Фаворскийн мастерскойдо.

Улаан-Удэ. 18.00 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 18.35 — Гвинея-Бисаугай национальна эрхэ сүлөөгэй соносхогдоһоор 8 жэлэй ойдо. «Мүнөө үеын байдал». 19.10 — «Зураг бүхэндэнь — наран».

Улаан-Удэ. 19.45 — Соносхолнууд. 19.55 — «Гадаада далай шадарай газар» — телефильм.

Орбита. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуулі». «Шэдитэ экран». 21.15 — Уласхоорондын һонин. 22.00 — «Время». 22.35 — «Семь коротких лет инженера Хагары» — олон серитэй уран һайханай фильм (3 сери). 23.45 — Концерт.

ПРАВДА БУ

Нэгэдэхи худ
«БАМ-81: бэдэрэлтэ-хэгдээгүй асуудалнуу жаһан хэрэгүүд» —Б дарай нютагуудые талаар ашаглалгыг да зорюулагдаһан Ш юзна научно-практич ференциин материал гэлжэлэлынь — хоёр